

Beleidsnota Vereniging Oud Hoorn 2022-2027

1. Doelstellingen

Hoorn heeft haar rijke verleden redelijk overleefd. Wie door de binnenstad wandelt, kan zich op een aantal plaatsen nog steeds in de zeventiende -eeuwse stad wanen dankzij de honderden monumenten en het goed bewaarde stratenpatroon, dat in aanleg stamt uit de dertiende eeuw.

De vereniging stelt zich ten doel het materiële en immateriële erfgoed binnen de gemeente Hoorn te beschermen en de kennis over de geschiedenis van de gemeente en haar erfgoed te vergroten en te verspreiden.

2. Vereniging

De organisatie van de vereniging wordt gekenmerkt door:

- Een groot aantal vrijwilligers;
- De grote zelfstandigheid van werkgroepen en redacties;
- De hoge professionaliteit van de redactie- en werkgroep leden;

De rol van de vrijwilligers is vastgelegd in de nota Vrijwilligersbeleid 2019. [Vereniging Oud Hoorn, vrijwilligersbeleid](#)

De Vereniging heeft een eigen onderkomen in een voormalig VOC-pakhuis, genaamd het Pakhuis, Onder de Boompjes 22, 1621 GG te Hoorn.

3. Behoud van historisch karakter van de stad

Op diverse wijzen kan het behoud van het historisch karakter van de stad worden bevorderd. Welke wijze de voorkeur heeft hangt af van de specifieke omstandigheden en de manier waarop het gemeentebestuur en andere instellingen hun verantwoordelijkheden vormgeven.

Het behoud van het historisch karakter van de stad is (in beginsel onomstreden) gemeentelijk beleid. Meningsverschillen hebben voornamelijk betrekking op specifieke projecten en de uitvoering daarvan.

Dat betekent dat voor Oud Hoorn een tweesporenbeleid. Enerzijds wordt geprobeerd in een constructieve samenwerkingsrelatie met de gemeente het gemeentelijk beleid zowel in de voorbereiding als de uitvoering daarvan te beïnvloeden.

Anderzijds, indien zich niettemin besluitvorming aftekent die in de ogen van de Vereniging ongunstig of schadelijk is, wordt gebruik gemaakt van de wettelijke middelen om de uitvoering van zulke besluiten te verhinderen.

Van belang is om vast te stellen, dat 'behoud van het historisch karakter van de stad' niet betekent dat er in Hoorn niets mag veranderen.

Hoorn is een levende stad met veel dynamiek. Echter ook ten behoeve van de aantrekkelijkheid van de stad voor de regio en toeristen dient dit historisch karakter en het stadsgezicht gerespecteerd te worden en dienen de afzonderlijke rijks- en gemeentelijke monumenten en de beeldbepalende panden en hun omgeving bescherming te krijgen.

Daarbij gaat het niet alleen om panden maar ook om bomen, om groen. De vereniging doet aan de gemeente voorstellen panden een monumentale status te verlenen. De Vereniging stelt zich constructief op en participeert in inspraak- en klankbordgroepen en becommentarieert gemeentelijke structuur- en bestemmingsplannen dan wel notities, nota's en verordeningen.

3.1 Overleg

Jaarlijks vindt overleg met de wethouder met de portefeuille erfgoed plaats. Een belangrijke mogelijkheid om in een vroeg stadium plannen te toetsen aan gemeentelijk beleid en de doelstellingen van de Vereniging is de participatie in de Commissie voor Monumenten en Welstand. Vanaf de start van de voorloper van deze commissie, de bouwplancommissie waarvan de oprichter van de vereniging bijna een eeuw geleden de initiatiefnemer was, is de Vereniging lid van deze adviescommissie van de gemeente. Omwille van voornoemde is hiervoor speciaal de werkgroep Stadsontwikkeling in het leven geroepen binnen de VOH.

De Vereniging neemt deel aan het overleg van het Platform Religieus Erfgoed, waar eigenaren en gebruikers van kerkgebouwen in de gemeente overleggen over de mogelijkheden van aanvullend of ander gebruik van deze gebouwen en elkaar informeren over problemen, oplossingen en activiteiten.

Aandacht vragen voor slechte plaatsen of verkeerde ontwikkelingen in de stad vindt via het kwartaalblad in de rubriek Stadsbeeld plaats. Door de herhaling wordt beoogd deze te laten verbeteren. Sommige slechte plekken staan al jaren op de lijst.

3.2. Werkgroep stadsontwikkeling

De werkgroep richt zich op alle activiteiten en initiatieven die het stadsbeeld van de oude stads- en dorpsdelen beïnvloeden: de binnenstad, de lanen en de linten.

Dat doet zij door middel van:

Volgen en waarnemen:

De werkgroep volgt de planontwikkelingen van gemeente en private ontwikkelaars. De werkgroep treedt als waarnemer op van de actuele praktijk.

Adviseren van het bestuur:

Indien het volgen of waarnemen daartoe aanleiding geeft komt de werkgroep met een inhoudelijke rapportage op basis waarvan het bestuur zich met de leden, het gemeentebestuur of andere actoren kan verstaan.

Klankbord:

De werkgroep fungeert als klankbord voor degene die door de vereniging is voorgedragen als lid van de monumenten en welstandscommissie.

- Voor de toekomst zou de werkgroep Stadsontwikkeling qua samenstelling wat verbreed moeten worden en er zou een nieuwe activiteit aan toegevoegd kunnen worden, t.w. het organiseren van het debat het werkgebied aangaande, zelfstandig of in samenwerking met andere partijen.

3.3. Monumentenprijs

De Monumentenprijs wordt jaarlijks uitgereikt aan een persoon of organisatie die een positieve bijdrage heeft geleverd aan het behoud van het historisch karakter van de stad, vaak door de restauratie van een pand of een complex. De aandacht die via deze prijs wordt verkregen draagt bij aan de

bewustwording van het bijzondere karakter van deze stad.

4. Onderzoek, documentatie en archivering

Vereniging Oud Hoorn is een kenniscentrum van de geschiedenis van het materiele en immateriële erfgoed van Hoorn. Het verspreiden van kennis is alleen mogelijk als die kennis voorhanden is. Onderzoek naar, het verzamelen van en het systematiseren van informatie is dan ook een van de pijlers van de activiteiten van Oud Hoorn. De digitale Kennisbank van Oud Hoorn is de vraagbaak voor zowel de leden van de vereniging, de inwoners van de stad, alsook voor de bezoekers van het Pakhuis. In de Kennisbank is ontzettend veel te vinden over de geschiedenis van Hoorn. Een van de onderdelen van de Kennisbank is de Beeldbank, zie 4.2.

4.1. Werkgroep Hoorn, huizen, straten, mensen

De werkgroep Hoorn, huizen, straten, mensen doet onderzoek naar de geschiedenis van de panden en mensen in de binnenstad. Iedereen die op zoek is naar de bewoners van een bepaald pand kan rekenen op de hulp van deskundige begeleiding. Toegankelijk maken en verbeteren van historisch materiaal vanuit erfgoedarchief Hoorn. Informatie verstrekken aan studenten en bewoners over panden in de stad. Overleg met het Westfries Museum belangrijk. Vragen en antwoorden worden vastgelegd.

4.2. Beeldbank

Vereniging Oud Hoorn houdt zich bezig met het verzamelen en online zetten van de prachtige oude foto's en prenten over de geschiedenis van Hoorn. De beeldbank heeft de beschikking over duizenden gedigitaliseerde foto's van de vele panden en monumenten die Hoorn rijk is en die voor iedereen toegankelijk zijn. Vereniging Oud Hoorn wil zoveel mogelijk informatie en foto's verzamelen en vereeuwigen, zodat iedereen erover kan blijven leren. Zo willen ze het erfgoed van de gemeente blijven vergroten.

- Onderzoeken hoe de toegankelijkheid van de beeldbank kan worden verbeterd
- Streven naar een betere afstemming en samenwerking zowel binnen de vereniging als extern met andere historische verenigingen (Haarlem en Alkmaar)

4.3. Vraagbaak

Het Oost-Indisch Pakhuis, de thuishaven van de vereniging, is elke dinsdag en donderdag van 10.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 10.00 tot 14.00 uur geopend. Gastvrouwen en gastheren beantwoorden vragen van bezoekers, zijn verantwoordelijk voor de verkoop van boeken en dragen zorg voor de dagelijkse gang van zaken. De werkgroep beheer streeft naar een toename van het aantal bezoekers tijdens de reguliere openingstijden van het Oost-Indisch pakhuis. Dat kunnen leden zijn, maar ook geïnteresseerden en passanten.

- Het verhogen van het algemene en historische kennisniveau van de gastvrouwen en heren d.m.v. training en het volgen van cursussen.

5. Vertegenwoordiging

Oud Hoorn zoekt samenwerking met andere organisaties die actief zijn op het gebied van erfgoed. Door elkaar te versterken dragen we direct en indirect bij

aan onze eigen doelstellingen. Dit gebeurt onder meer door kennis en vrijwilligers uit te wisselen met de volgende organisaties:

- Gemeentelijke commissie voor Monumenten en Welstand
- Stichting Stadsherstel
- Publicatiestichting Bas Baltus
- Stichting Open Monumentendag Hoorn
- Stichting Kerkmeijer-de Regt
- Westfries Archief
- Westfries Museum
- Gemeentelijke adviescommissie naamgeving openbare ruimte
- Historische verenigingen Zwaag en Blokker
- Historische verenigingen Alkmaar en Haarlem
- Organisaties op regionaal en provinciaal niveau
- Stichting vrienden van de Begraafplaats Keern

6. Erfgoededucatie

Door ons erfgoed te begrijpen, krijgt het waarde en ontstaat draagvlak om er zorgvuldig mee om te gaan. Erfgoededucatie laat mensen zien dat hun eigen omgeving betekenisvol is en iets met henzelf te maken heeft. Vereniging Oud Hoorn organiseert educatieve activiteiten bedoeld om belangstelling te wekken bij inwoners van Hoorn voor de schoonheid van het materieel en immaterieel erfgoed in de stad.

De inhoud en/of de datums van de activiteiten worden jaarlijks opnieuw bepaald. Iedere activiteit dient daarom apart onder de aandacht van de doelgroep gebracht te worden. Dit gebeurt via de volgende media; kwartaalblad Oud Hoorn, website Oud Hoorn, posters, promotiekaarten, nieuwsbrief aan leden, Facebook, persberichten, Cultuur Hoorn.

6.1 Historische rondleidingen

Iedere zomer verzorgt de vereniging een programma van circa vijf gratis toegankelijke historische rondleidingen door de binnenstad voor gemiddeld 220 deelnemers per wandeling. Een groep van 35 door de vereniging opgeleide vrijwilligers neemt inwoners mee langs historische objecten en vertelt over o.m. cultuurgeschiedenis, bouwkunst, stedenbouwkundige ontwikkelingen en opmerkelijke vroegere stadsgenoten. Een systematisch roulerend aanbod van 16 standaardwandelingen borgt de geografische spreiding in de historische binnenstad.

De verwachte uitstroom van gidsen vormde enige jaren geleden een flinke bedreiging voor de continuïteit van de te leveren dienst. Niet alleen het aantal vrijwilligers neemt af maar ook de hoeveelheid tijd die een vrijwilliger aan de vereniging wil besteden is beperkt. Ondanks een succesvolle instroom van 15 nieuwe gidsen, is er nog een tekort van 10 gidsen. Om die reden is het zomerprogramma gereduceerd van zeven naar vijf wandelingen.

Een van de manieren om aan de doelstellingen van de werkgroep te kunnen blijven voldoen is een focus op de kerntaak. Commerciële rondleidingen, de tuinenwandeling en activiteiten die door andere werkgroepen worden ingevuld, behoren niet tot de kernactiviteit maar vragen wel veel tijd van de gidsen. Tijd

die ten koste gaat van de bezetting van het zomerprogramma en de beschikbaarheid van de benodigde gidseninformatie.

De komende jaren is het beleid primair gericht op het werven, opleiden en behouden van gidsen. Na 2025 zal ruimte ontstaan om nieuwe wandelingen te ontwerpen die aan het programma kunnen worden toegevoegd.

Een actuele beleidsuitwerking treft u [hier](#) aan.

6.2 Lezingen

Specifieke thema's komen aan bod in de vorm van lezingen. Het programma bestaat uit een reeks van zeven tot acht bijeenkomsten in de maanden september, oktober, november, januari, februari, maart en april voor gemiddeld 60 bezoekers per lezing. In combinatie met historische rondleidingen in de zomer wordt op deze manier een doorlopend jaarprogramma aan activiteiten ingevuld. Sprekers worden gezocht in het netwerk van de vereniging of gekozen uit spontane aanmeldingen. De werkgroep streeft naar een gevarieerder programma voor een breder publiek.

- De werkgroep wil een relatie leggen tussen actualiteit en geschiedenis. Bijvoorbeeld in het najaar de herdenking van 1572 met lezingen over Willem van Oranje, Inname Den Briel en het Beleg van Haarlem.
- Meer aandacht voor hedendaagse geschiedenis (ontkerkelijking, Koude Oorlog, overloop uit Amsterdam).
- Onderzoeken of de zaterdagmiddag geschikt is om een lezing te organiseren.
- Meer samenwerking met anderen: WFM, onderwijs, WFA. Suggestie: gezamenlijke lezingenladder publiciteit.
- Meer betrokkenheid van VOH bij de programmering.

6.3 Tentoonstellingen

Specifieke thema's worden tevens uitgelicht aan de hand van beeldmateriaal en gepresenteerd in tentoonstellingen. De werkgroep tentoonstellingen hoopt zich te kunnen ontwikkelen tot een breder ondersteunde activiteit binnen de vereniging. Vier keer per jaar een expositie in te richten met wisselende onderwerpen. Cultureel erfgoed onder de aandacht brengen, zo mogelijk in samenhang met artikelen die in het kwartaalblad aan de orde komen.

- Het aantal deskundige vrijwilligers met affiniteit tot verzamelen en overdragen van kennis in de werkgroep vergroten.

6.4 Cursus

Een verdiepend educatief aanbod heeft in 2020 vorm gekregen met de nieuwe cursus 'Cultuurhistorie Hoorn'. Deze bestaat uit zeven modules die chronologisch de geschiedenis van de stad behandelen. Leerinhouden zijn geschikt voor deelnemers met geen, enige of veel voorkennis. Cursisten ontvangen een uitgebreide cursusmap. De praktijkbijeenkomsten bestaan uit een gevarieerd aanbod van werkvormen zoals rondleidingen, speurtochten, presentaties, kaartstudie, films en museumbezoek. Voor deze activiteit wordt een bijdrage gevraagd. De actuele beleidsuitwerking van de cursus treft u [hier](#) aan.

6.5 Jeugd

Speciaal voor de jeugd verzorgt een werkgroep van 15 vrijwilligers ieder najaar een educatief aanbod voor de bovenbouw van het basisonderwijs. Gemiddeld 500 leerlingen lopen onder begeleiding van de leerkracht een route door de stad waar zij historische personages ontmoeten. Deze vertellen over hun leven, hun streken en/of verdiensten. Aan de hand van een centrale vraag wordt de leerling uitgedaagd te reflecteren op het belang van de personages voor de geschiedenis van Hoorn en indirect op het leven van hun vroegere stadsgenoten. De leerlingen maken een wandeling door de stad vanuit drie verschillende thema's: 'Held of schurk?', 'Verdien ik een standbeeld?' en 'Wat wil je vroeger worden?'. Deze activiteit wordt gratis aangeboden. De leerlingen ontmoeten op een historische plek in het centrum van Hoorn, een historisch figuur die zijn/ haar verhaal doet. De acteur is in de huid gekropen van die figuur en vertelt dus in de ik-vorm. Het verhaal eindigt altijd met een vraag aan de leerlingen.

De werkgroep beschikt over een zeer betrokken groep mensen die hun agenda met enthousiasme leegmaken voor deze happening in de stad. Op twee dinsdagen en twee donderdagochtenden in de stad.

Zonder onze acteurs is de werkgroep nergens en de acteurs zijn nergens als zij niet "historisch" worden aangekleed. Voor de verhalen wordt gebruik gemaakt van historische bronnen en de kennis over de stad, zoals die aanwezig is bij West-Fries Museum of Varend erfgoed.

- Het komend project is: Verdien ik een standbeeld?
- Voorbereidingen vinden plaats om aandacht te geven aan het project Slag in de Zuiderzee.
- Jongeren vormen een groep die onderbelicht is.
- Onderzoek doen naar de mogelijkheden om middelbare scholieren te bereiken.

6.6 Nieuwe ontwikkelingen

Media zullen een steeds grotere rol gaan spelen bij kennisoverdracht. Digitale educatieve producten bieden inwoners de mogelijkheid zich zelfstandig op een zelfgekozen tijdstip in het erfgoed van Hoorn te verdiepen. De beleving van erfgoed in de fysieke context van het historische centrum heeft een meerwaarde. Digitaal geleide activiteiten vinden daarom in de binnenstad zelf plaats.

- In 2020 zijn vier digitale stadswandelingen samengesteld. Deze zijn gratis te openen/printen vanaf de site van de vereniging en het eerste halfjaar ruim 4000 keer bekeken.
- Het ontwikkelen van wandelingen a.d.h.v. podcasts is een logische volgende stap.

7 Communicatie

Om het belang van het behoud van onze prachtige monumentale stad en de activiteiten van de vereniging onder de aandacht te brengen van de inwoners van Hoorn is een eigentijds pr-beleid van cruciaal belang. Een goed doordachte communicatie zorgt voor herkenbaarheid, bekendheid en vertrouwen en draagt bij aan een goede reputatie van de vereniging.

Doelstelling

- Vergroten van de naamsbekendheid van de vereniging.

- Werken aan een aantrekkelijk en eigentijds imago.
- Ledenwerving en behoud van de huidige leden.
- Vergroten van de betrokkenheid van een groot publiek bij de ontwikkeling van de stad en vergroten van de kennis over de historie van de stad.

Boodschap

VOH is een moderne vereniging die midden in de samenleving staat. VOH staat voor het behoud van de Hoornse binnenstad en historie als belangrijke verrijking van onze leefomgeving en ontwikkelt activiteiten voor het grote publiek om hier aandacht en draagvlak voor te creëren.

Voor de publiciteit rond activiteiten wordt gebruik gemaakt van dag- en weekbladen en in toenemende mate social media, zoals facebook. Ook de eigen communicatiemiddelen van de vereniging zoals de website, kwartaalblad en de digitale nieuwsbrief worden ingezet.

7.1 Kwartaalblad

Het doel van het kwartaalblad is om:

- * de ontwikkeling van en de gebeurtenissen in de stad Hoorn van de afgelopen ruim 650 jaar in woord en beeld brengen.
- * het verleden en heden naast elkaar zetten, herkenning bieden aan de lezers over de stad Hoorn in de laatste driekwart eeuw en daarmee de betrokkenheid bij de stad versterken.
- * De leden van de vereniging Oud Hoorn een platform geven, werken aan 'wij-gevoel' en daarmee de betrokkenheid bij de vereniging versterken.
- * Het enthousiasmeren van leden om aan activiteiten van de vereniging deel te nemen.
- * De vereniging laten stralen.

Het kwartaalblad heeft een aantal drastische veranderingen ondergaan. Dit betreft zowel de inhoud als de lay-out. De teksten zijn beknopter geworden. Als aangeleverde artikelen langer zijn dan worden zij in hun originele vorm op de website van Oud Hoorn gezet en in een kortere versie in het kwartaalblad geplaatst. De vormgeving is veranderd: kleiner formaat, ander lettertype en opmaak, waardoor het kwartaalblad leesbaarder is geworden. Een bladformule is geschreven, waarin is vastgelegd voor wie het blad is gemaakt, welke thema's en rubrieken tot de inhoud behoren en welke keuzes gemaakt zijn voor de vormgeving. De redactie gaat zich wat meer richten op de vereniging en haar vrijwilligers.

- In 2023 houdt de redactie een enquête om te peilen hoe de veranderingen zijn ontvangen.
- Vanwege de nieuwe verschijningsvorm van het kwartaal blad wordt in 2022 een bescheiden pr-campagne opgezet met vooral als doel nieuwe leden te werven.

7.2 Website

De website is een van de meest uitgebreide websites van historische verenigingen in Nederland en meerdere keren onderscheiden. Een enthousiaste werkgroep houdt zich bezig met het actueel houden van de site, die meer dan 4000 pagina's groot is.

- Onlangs is de kleurstelling op de website aangepast aan de huisstijl. Gewerkt wordt nog aan een steviger manier om leden te werven via de website (duidelijk zichtbare button op zowel desktopversie als mobiele versie). Er kan nog onderzocht worden of we de website beter in kunnen zetten voor communicatie naar onze leden (afgeschermd deel?).

7.3. Digitale Nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief bestaat sinds eind 2015. Verspreiding vindt plaats naar het ledenbestand (opt-out). Doel is om naast het kwartaalblad meer directe contactmomenten met de leden te hebben. Hierdoor kan ook beter op de actualiteit ingespeeld worden. Via de nieuwsbrief kunnen de leden ook (incidenteel) om hun mening gevraagd worden inzake een bepaald onderwerp.

* Onlangs is besloten dat ook niet-leden zich voor de nieuwsbrief kunnen inschrijven (opt-in). In het ledenbestand is hiervoor een aparte groep aangemaakt. Er kan ook nagedacht worden over het bereiken van andere doelgroepen, bijvoorbeeld raadsleden.

7.4 Ledenwerffolder

De huidige folder is gedateerd.

* in 2022 zal een nieuwe folder worden gemaakt

8 Bestuurlijke zaken

8.1 Vrijwilligers

Vrijwilligers vormen het cement van de vereniging. Door de corona en verouderingen van het vrijwilligersbestand vallen wordt het soms moeilijk om de gewenste activiteiten uit te voeren. Meer aandacht geven aan het betrekken van geïnteresseerden bij het werk van de vereniging is nodig.

- Op korte termijn inventariseren, op welke plek en hoeveel vrijwilligers nodig zijn. Samenwerking aangaan met de Vrijwilligersbank.

8.2 Leden

Zonder een stevig ledenbestand kan de Vereniging niet functioneren.

Het aantal van ruim 1900 leden is bevredigend, maar de dalende tendens is wat zorgelijk. De ledenwerving en de propaganda vraagt voortdurend aandacht, maar het blijkt niet gemakkelijk het wat oudere ledenbestand aan te vullen met jongere mensen en nieuwe inwoners.

- Het bestand boven de 2000 leden brengen en houden

8.3 Bouwkundige aanpassingen

Vereniging Oud Hoorn maakt gebruik van een prachtig historisch pand Het Oost-Indisch Pakhuis. Van tijd tot tijd zijn aanpassingen in het gebouw noodzakelijk. Het bestuur is voornemens om in samenwerking met de burens het theater Het Pakhuis een aantal bouwkundige verbeteringen aan te brengen.

8.4 Festiviteiten

De viering en het herdenken van de Slag op de Zuiderzee van 1573 is in de vergetelheid geraakt. In samenwerking met de gemeente en andere partners zal het bestuur initiatieven nemen om deze gebeurtenis opnieuw in de belangstellingen van de inwoners van Hoorn en daarbuiten te brengen. Deze

gebeurtenis vormde een keerpunt in de Tachtigjarige oorlog en verdient meer aandacht dan het nu krijgt.

- In 2023 een aantal festiviteiten organiseren

8.5 Ontmoeting

De vereniging is niet alleen een organisatie van mensen die zich aangetrokken voelen tot de geschiedenis van de stad, maar heeft voor leden en vrijwilligers ook een ontmoetingsfunctie, waar aandacht is voor elkaar en ruimte is voor informeel contact.

8.6 Investeren in de toekomst

Om het mogelijk te maken dat we de doelstellingen van de vereniging ook in de toekomst kunnen blijven nastreven is het wenselijk om een agenda voor de toekomst te ontwikkelen. Mogelijke uitdagingen zijn:

- * Meer vrijwilligers betrekken bij de activiteiten. Actualiseren vrijwilligersbeleid.
- * Communicatie zowel intern als extern
- * Samenwerking met andere partners in de stad
- * Onderzoek naar nieuwe vormen van informatieoverdracht
- * Hoe kunnen we andere leeftijdscategorieën betrekken bij de vereniging
- * Hoe kunnen we zo verantwoord mogelijk een deel van de financiële reserve inzetten voor activiteiten om de vereniging toekomst bestendig te maken. Hierbij ook de bouwkundige aanpassingen aan het Pakhuis betrekken.

De werkgroep zal een advies met betrekking tot bovenstaande thema's in 2022 voorleggen aan het bestuur.

Hoorn april 2022

Bestuur Vereniging Oud Hoorn